

บทที่ 2

หลักการและประเภทในการจัดกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนจัดว่าเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนในทุกกลุ่มประสบการณ์ ถ้าครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนได้ดี เราใจ มีการจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียน มีกิจกรรมที่สนุกสนาน สนองความต้องการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง ก็จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนมีความเข้าใจในบทเรียนและช่วยสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียน

สำหรับวิชาภาษาไทย เป็นวิชาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเน้นวิชาทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้กลุ่มประสบการณ์อื่นๆ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนจึงมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการจัดกิจกรรมในกลุ่มประสบการณ์อื่นๆ เลย ถ้าครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหาและความสามารถของผู้เรียนก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังที่มีคุณค่า ช่วยให้มีทักษะที่ดีในการใช้ภาษา สร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย รวมไปถึงการคิดเห็นคุณค่าของภาษาไทยที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

แนวการจัดกิจกรรม

แนวในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชาภาษาไทย สามารถแบ่งกิจกรรมเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. **กิจกรรมหลัก** หมายถึง กิจกรรมที่นักเรียนจำเป็นต้องปฏิบัติเป็นประจำ อาจเป็นกิจกรรมที่บังคับไว้ในบทเรียน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น
2. **กิจกรรมเสริม** หมายถึง กิจกรรมที่ต้องการเพิ่มเติมขึ้นเมื่อมีเวลาเพียงพอ จัดเป็นกิจกรรมตามความพอใจก็ได้ ถึงไม่ทำกิจกรรมที่เสนอไว้ในส่วนนี้ ก็จะไม่เสียผลประโยชน์มากนัก

กิจกรรมต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ อาจจัดทำในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

- **กิจกรรมสำหรับให้นักเรียนจัดทำ** ควรเป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้คิดขึ้นมาเอง อาจจัดเป็นรายบุคคล หรือจัดเป็นทีมก็ได้ เช่น กิจกรรมชมรมภาษาไทย, กิจกรรมเข้าค่าย พักแรม ฯลฯ

- **กิจกรรมสำหรับครูจัดทำ** เป็นกิจกรรมที่ทางโรงเรียนหรือครูจัดทำขึ้น โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ เช่น กิจกรรมวันไหว้ครู, กิจกรรมวันแม่, กิจกรรมวันแห่เทียนเข้าพรรษา ฯลฯ

- **กิจกรรมสำหรับให้ครูและนักเรียนร่วมกันจัดทำ** เป็นกิจกรรมที่ทั้งครูและนักเรียนร่วมกันคิดขึ้น และร่วมกันจัดกิจกรรมนั้นๆ เช่น กิจกรรมวันคริสมาส, กิจกรรมวันปีใหม่ ฯลฯ

หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยที่มีคุณค่านั้นจะช่วยให้นักเรียนได้รับประโยชน์และประสบการณ์ในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น ผู้สอนควรจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ดังนี้ อัจฉรา (2531 : 21-23)

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยจะต้องจัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนตามหลักสูตรหรือบทเรียนนั้นๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ในด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านเจตคติ และด้านทักษะทางภาษา เช่น การตอบคำถามสรุปบทเรียน, การแต่งประโยคจากสำนวนภาษาในบทเรียน, การแสดงบทบาทสมมุติสรุปเรื่องที่เรียน, การเล่นเกมอักษรปริศนา, ทบทวนความเข้าใจใน คำศัพท์ต่างๆ การร้องเพลงสรุปบทเรียน สิ่งต่างๆ ดังกล่าวนี้อาจนำมาจัดเป็น กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนยิ่งๆ ขึ้น

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยจะต้องจัดอย่างมีลำดับขั้นตอน เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญสามารถใช้ได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว ดังนั้น กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อฝึกทักษะทางภาษาไทย จึงควรจัดให้นักเรียนเรียนจากสิ่งที่ยากไปสู่สิ่งที่ยากและซับซ้อนขึ้น จากสิ่งที่ไม่คุ้นเคยไปสู่สิ่งที่ไม่คุ้นเคย และจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่สิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ในการสอนคำ

ต่าง ๆ ครูอาจให้นักเรียนได้เรียนคำต่าง ๆ เทียบไปกับภาพ หรือในการจัดกิจกรรมฝึกพูดก็เริ่มจากสิ่งใกล้ตัว เช่น การแนะนำตัวเอง แนะนำเพื่อน แนะนำครู หลังจากนั้นจึงเพิ่มความยากและซับซ้อนขึ้น

3. การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย ควรจะให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย ความสามารถและความต้องการของนักเรียน เช่น นักเรียนมีความต้องการความสำเร็จ ดังนั้น ผู้สอนควรคำนึงถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลว ตัวอย่างเช่น ในการแข่งขันคำศัพท์ก็ไม่ควรให้นักเรียนแก่งแย่งกับ นักเรียนอ่อน เป็นรายบุคคล แต่ครูควรจัดกิจกรรมในรูปแบบการแข่งขันเป็นหมู่ให้นักเรียนเก่งได้ทำงานร่วมกับนักเรียนอ่อน รู้จักให้ความช่วยเหลือกัน เป็นการช่วยให้นักเรียนที่เรียนอ่อนได้มีโอกาสได้รับความสำเร็จบ้าง ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่เรียนอ่อนมักเข้าใจ บทเรียนได้ค่อนข้างช้า ทำให้ความสนใจในการเรียนมีน้อย ดังนั้น การจัดกิจกรรมของครูจึงนับว่ามีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนอ่อนเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้น และเมื่อเขามีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนก็ช่วยให้เขาเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน นอกจากนี้ กิจกรรมที่จัดขึ้นไม่ควรจะยากหรือง่ายเกินไป เพราะถ้ายากเกินไป นักเรียนจะเกิดความท้อแท้เพราะไม่ประสบความสำเร็จหรือถ้าง่ายเกินไปก็จะไม่สนใจ เพราะสิ่งนั้นไม่ได้ท้าทายความสามารถให้เขาอยากทำและอยากลอง

4. การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย จะต้องใช้เวลาไม่ยาวนานเกินไป ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนจะมีช่วงความสนใจค่อนข้างสั้น ดังนั้น ถ้ากิจกรรมใดใช้เวลามากเกินไป นักเรียนอาจเบื่อหน่าย ทำให้การเรียนรู้ไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น

5. การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยจะต้องจัดในรูปแบบของทักษะสัมพันธ์ เพื่อให้ นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะทางภาษาในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้อย่างสอดคล้องกัน ทั้งนี้ เนื่องจากการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันจะต้องมีการรับสารและส่งสารอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น การจัดกิจกรรมในเชิงทักษะสัมพันธ์จะช่วยให้ นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะต่างๆ ได้มากขึ้นและมีความหมายยิ่งขึ้น เช่น ในการเรียนเรื่องพระอภัยมณี อาจจัดกิจกรรมในเชิงทักษะสัมพันธ์ได้ เช่น

ด้านการฟัง - ให้หาคำสัมผัสคล้องจองจากบทร้อยกรองที่เพื่อนอ่าน

ด้านการพูด - ให้วิจารณ์เหตุการณ์จากเรื่องราว การที่พระอภัยมณียกนางสุวรรณมาลีให้แก่อุศเรนนั้นถูกหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ด้านการอ่าน** - ฝึกอ่านร้อยกรองจากบทเรียนทั้งอ่านในใจและอ่านออกเสียง
- ด้านการเขียน** - ให้เขียนจดหมายถึงเพื่อนวิจารณ์การกระทำของพระอภัยมณีตามความคิดเห็นของนักเรียน

6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยควรคำนึงเสมอว่า สื่อการเรียนที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมนั้นควรจะต้องเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่จัดหาได้ง่ายในท้องถิ่นแต่ละแห่ง และควรเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาถูก ในการสอนแต่ละครั้งกิจกรรมที่ดีไม่ควรใช้อุปกรณ์มากขึ้นจนเกินไปจะดูเป็นการฟุ่มเฟือยและใช้สื่อการเรียนได้ไม่คุ้มค่า

7. การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยควรจัดในรูปกิจกรรมต่างๆ โดยพยายามดัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงให้น่าสนใจ ไม่ควรใช้การสอนโดยใช้กิจกรรมแบบเดียวที่ซ้ำซาก จะทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจบทเรียนเท่าที่ควร เช่น ผู้สอนบางคนใช้กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการทายปัญหาเพียงอย่างเดียว ไม่รู้จักพลิกแพลงใช้เกมอื่นทำให้นักเรียนเกิดความไม่สนใจ

8. การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย จะต้องให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกอย่างทั่วถึง เช่น การเรียกนักเรียนออกมาแข่งขันเขียนคำศัพท์ในกระดาน ควรเปิดโอกาสเท่าเทียมกันจะทำให้เขาได้ฝึกฝนและร่วมกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ อีกตัวอย่างหนึ่งก็คือ ในการแสดงละครครูควรฝึกฝนให้นักเรียนกล้าและมั่นใจ ไม่ควรเลือกเฉพาะคนพูดคล่องแคล่วมาแสดงเป็นตัวเด่นอยู่ร่ำไป แต่ครูควรส่งเสริมให้กำลังใจเด็กคนอื่น ๆ บ้างในการแสดงบทบาทต่างๆ ไม่ใช่เห็นว่าเห็นนักเรียนคนใดไม่พูด ไม่กล้าแสดงออกก็จัดเป็นต้นไม้บ้าง ก้อนหินบ้าง สิ่งเหล่านี้ไม่ส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กนักเรียน

รูปแบบกิจกรรมการสอนภาษาไทยทั่ว ๆ ไป

การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิด ทักษะ และเจตคติ เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายดังกล่าว อัจฉรา ชิวพันธ์ (2531 : 25-30) ได้รวบรวมกิจกรรมการสอนแบบต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมการสอนความรู้

ในการสอนภาษาไทยให้นักเรียนมีความรู้ในเนื้อหาสาระที่เรียนนั้น ครูควรจัดกิจกรรมในแนวทางดังต่อไปนี้

1.1 ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพิ่มเติมจากการเรียนจากครู เช่น หาความรู้จากการอ่านหนังสือพิมพ์ และหนังสือประเภทต่างๆ ดูภาพยนตร์ ดูโทรทัศน์ ฟังการอภิปราย พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ สัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ที่สนใจศึกษาตามสถานที่ต่างๆ ชมงานนิทรรศการโอกาส ต่างๆ ฯลฯ วิธีหาความรู้ดังกล่าวล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ให้แก่ นักเรียนทั้งสิ้น

1.2 จัดกิจกรรมการสอนที่ท้าทายความสนใจและความสามารถของนักเรียน ให้เขามีความสนใจที่จะหาความรู้ เช่น การจัดกิจกรรมการทายปัญหาซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักเรียนชอบมาก และเป็นเครื่องกระตุ้นและท้าทายความคิดของเด็ก (ซึ่งมีลักษณะอยากรู้ อยากเห็นและช่างซักถาม) ให้เขาอยากค้นหาคำตอบ ทำให้เขาเกิดความรู้สึกอยากเรียนมากขึ้น

ตัวอย่าง ปัญหาที่ทายมีดังนี้

- ฉันคือใครแน่ เก่งทั้งตัวฉัน นำหน้าเต่าพลัน เต่านั้นใหญ่จริง (-)
- ฉันคือสิ่งหนึ่ง ฟังลงโทษทัณฑ์ อักษรใดถูกตัวนั้นกำกับไว้เสียงหายสูญ (_)

1.3 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนรู้จักการทำรายงานค้นคว้าประกอบการเรียนเพื่อฝึกฝนให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังควรแนะนำให้นักเรียนจัดทำสมุดทบทวนคำศัพท์ต่างๆ ที่น่ารู้ เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการค้นคว้าและสะสมความรู้

1.4 ในการเรียนการสอน ครูพยายามหาตัวอย่างต่างๆ มาให้นักเรียนดู และฝึกฝนนักเรียนให้รู้จักการหาข้อสรุปด้วยตนเองอย่างมีหลักเกณฑ์ดีกว่าที่ครูจะบอกไปเสียทุกครั้ง ทำให้เขาไม่ได้รับความรู้ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตัวอย่างเช่น ในการสอนเรื่องคำพ้องเสียง ครูควรยกตัวอย่างแล้วหาข้อสรุป เช่น

คุณย่าถอนหญ้า
คุณพ่อขับรถไปซื้อสับประรด
นักโทษขออนุญาตไปพบญาติ

2. กิจกรรมการสอนความคิดวิจารณ์

ในการสอนภาษาไทยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสอนให้นักเรียนคิดวิจารณ์ญาณ คือ รู้จักคิดและตัดสินใจในทางที่ถูกที่ควร ครูอาจจัดกิจกรรมการสอนให้นักเรียนได้ฝึกความคิดวิจารณ์ญาณ ดังนี้

2.1 ให้นักเรียนวิจารณ์ข้อดี ข้อเสียของตัวละครบางตัวจากบทเรียนว่ามีนิสัยอย่างไร มีการกระทำใดที่ไม่ถูก ไม่ควรเอาแบบอย่าง หรือตัวละครใดเป็นแบบอย่างที่ดี ควรค่าแก่การปฏิบัติตาม

2.2 ให้นักเรียนสรุปข้อคิดด้วยตนเองว่า ในบทเรียนที่เรียนนั้นมีข้อคิดอะไรบ้าง

2.3 จัดกิจกรรมและประสบการณ์ในการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการใช้ความคิด วิจารณ์ญาณของนักเรียน เช่น การอภิปรายแสดงความคิดเห็น การโต้วาที การแสดงบทบาทสมมติประกอบการเรียน ฯลฯ

2.4 อาจจัดกิจกรรมให้นักเรียนรวบรวมข่าวเหตุการณ์ที่ประสบอยู่ในชีวิตประจำวันมาเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่เรียน เช่น หาตัวอย่างเหตุการณ์มาประกอบคำพังเพยหรือสำนวนต่างๆ

3. กิจกรรมการสอนทักษะ

แนวทางในการจัดกิจกรรมการสอนทักษะมีดังนี้

3.1 ในการสอนทักษะทั้ง 4 อย่างคือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ให้สัมพันธ์กันนั้น ในขั้นต้นควรฝึกทักษะแต่ละอย่างให้คล่องแคล่วเสียก่อน แล้วจึงจัดให้สัมพันธ์กัน ดังนั้น ในการสอนครูควรจัดเวลาสำหรับฝึกนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น ฝึกฟัง ฝึกพูด ฝึกอ่าน และฝึกเขียน เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่วในทักษะแต่ละอย่างและสามารถนำมาใช้สัมพันธ์กันได้อย่างดี กล่าวคือ ให้นักเรียนฟังเสียงที่ถูกต้องเพื่อจะได้พูดให้ถูก และฝึกอ่านได้ถูกต้อง เพื่อที่จะเขียนได้ถูกต้องด้วย

3.2 ในการฝึกทักษะควรเริ่มจากสิ่งที่ย้ายไปยากเพื่อให้นักเรียนมีกำลังใจในการฝึกขณะเดียวกันครูก็ควรให้กำลังใจนักเรียนโดยการชมเชย และถ้าพบว่า นักเรียนมีข้อบกพร่องก็ควรหาทางแนะนำให้แก่ไข้อย่างนุ่มนวล

3.3 ในการฝึกทักษะให้นักเรียนนั้น ครูควรจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้นักเรียนมีโอกาฝึกทักษะบ่อยๆ โดยจัดให้มีการอภิปรายการแสดงละคร การแข่งขันกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษาในด้านต่างๆ อาทิ การประกวดคัดลายมือ การประกวดอ่านออกเสียง ประกวดแต่งบทร้อยกรอง ประกวดอ่านทำนองเสนาะ ฯลฯ

3.4 ในการฝึกทักษะให้นักเรียนมีประสบการณ์อย่างกว้างขวางขึ้นเพื่อจะได้เรียนรู้ศิลปะการใช้ภาษานั้น ครูควรจัดกิจกรรมในด้านต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จัก

สังเกตแนวทางในการใช้ภาษาอย่างมีศิลปะ โดยเชิญผู้ที่มีวาทศิลป์ทางการพูดมาบรรยายบ้าง จัดหาบทความดีๆ มีสำนวนเด่นมาอ่านให้นักเรียนฟังบ้าง จัดหาหรือแนะนำให้นักเรียนได้อ่านหนังสือดีๆ บ้าง รวมไปถึงการจัดหาทรัพยากรที่ดีเพื่อเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนในด้านการใช้ภาษาอย่างมีศิลปะอันดีงาม

4. กิจกรรมการสอนเจตคติ

ในการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยนับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะเจตคติของนักเรียนจะมีผลต่อการเรียนเป็นอย่างมาก ถ้าผู้เรียนมีเจตคติที่ดีเขาก็จะเกิดความสนใจรักที่จะเรียนเห็นคุณค่าของการเรียนที่จะนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน เพราะฉะนั้น ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการสอนเพื่อเสริมสร้าง เจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวทางต่อไปนี้

4.1 ทาวิธีการจูงใจ ให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนภาษาไทย โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เร้าใจและเกิดความสนุกสนานแก่นักเรียน เช่น การใช้เพลงประกอบการเรียน ให้นักเรียนเล่นเกม การให้นักเรียนทายปัญหา ฯ ครูควรมีการใช้สื่อการสอนเข้ามาประกอบสื่อการสอนมีหลายประเภทต่างๆ ดังเช่น การทำหุ่นเชิดมือประกอบการเล่านิทาน การใช้เครื่องบันทึกเสียงประกอบการสอน การใช้ รูปภาพ บัตรคำ ภาพประกอบ ฯลฯ

ก. การใช้เพลงประกอบการสอน

ครูอาจใช้เพลงนำเข้าสู่บทเรียนก็ได้ ดังเช่นเรื่อง มหาภิลาศในหนังสือเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 ครูอาจใช้เพลงลิง เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน

ข. การเล่านิทาน

การเล่านิทานเพื่อจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียน และที่จะเร้าความสนใจของนักเรียน ครูอาจใช้การเล่านิทานประกอบการใช้บัตรคำที่เขียนคำในมาตราตัวสะกดต่างๆ ก็ได้

ตัวอย่าง คำในมาตราแม่กม

นายพยอมมีอาชีพเป็นยาม นิยมเดินตามถนนเวลาผู้คนเข้านอน นายพยอมคอยควบคุมดูแลทุกห้อย่อมหน้า มิยินยอมให้ผู้ใดมายุ่มย่าม เขาหวงห้ามทำนำดูต้นอย่างนำเกรงขาม

ค. การเล่นเกม

การเล่นเกมแข่งขันเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความสนใจของนักเรียนให้เกิดความสนุกสนานที่จะเรียนได้ดี แต่ทุกครั้งที่เล่นเกมครูควรอธิบายกติกาการเล่นต่างๆ ให้กระจ่างชัดเจนยิ่งขึ้นก่อน เพื่อให้เกมสอดคล้องกับบทเรียน

4.2 จัดกิจกรรมพิเศษเพื่อจูงใจนักเรียน ให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีในการเรียน เช่น การจัดประกวดผลงานทางภาษาไทย การจัดนิทรรศการเสริมความรู้ทางภาษาไทย จัดการแสดงละครเสริมการเรียนรู้

4.3 ส่งเสริมความสามารถของนักเรียน ให้เขาได้มีโอกาสใช้ความสามารถที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ เช่น ถ้านักเรียนมีความสามารถในทางการแต่งบทร้อยกรองครูก็ควรส่งเสริมเขาในทุกๆ ทาง โดยการให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชยผลงานของเขาให้เขาเกิดกำลังใจยิ่งขึ้น

4.4 สำหรับการจัดเนื้อหาความรู้ที่จะนำมาใช้สอนนั้น เพื่อเป็นการจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจ ครูควรคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของนักเรียน เช่น ในการเขียนเรียงความถ้าครูกำหนดเรื่องที่ไม่น่าสนใจจากตัวนักเรียนเกินไป เขาก็ไม่สนใจ ดังนั้น ครูควรหาวิธีในการจูงใจโดยการตั้งชื่อเรื่องที่ท้าทายความสามารถของนักเรียน เช่น แทนที่จะตั้งชื่อเรื่องเรียงความว่า อนาคตของฉันก็เป็นอนาคตของฉันเป็นอย่างไรใครใคร่รู้ หรือ ฉันจะเป็น.....ในอนาคต ฯลฯ

4.5 ในการสอนเนื้อหาภาษาไทยที่เป็นหลักเกณฑ์ทางภาษานั้น ครูควรเน้นให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการนำไปใช้ มิใช่เรียนเพียงเพื่อจำอย่างไว้ความหมาย เช่น การเรียนเรื่องการแบ่งวรรคตอน จะสอนให้เขาสามารถนำไปใช้ในด้านการพูด การอ่าน การเขียน และการฟังเพื่อสื่อความหมายได้ตรงกัน ถ้านักเรียนเข้าใจและเห็นคุณค่าของการนำภาษาไทยไปใช้ให้เกิดประโยชน์แล้วก็จะทำให้เขาเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาไทย

ประเภทการจัดกิจกรรมวิชาภาษาไทย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนถือว่า มีความสำคัญต่อการสอนเป็นอย่างยิ่ง กิจกรรมจะช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้สนุกสนานน่าสนใจ การทำกิจกรรมของนักเรียนจะช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ด้วยการกระทำทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดี และมีความคงทนในการจำ ประเภทในการจัดสามารถทำได้ดังนี้

กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. กิจกรรมประกอบการสอนวิชาภาษาไทย

2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย

1. กิจกรรมประกอบการสอนวิชาภาษาไทย

กิจกรรมประกอบการสอนภาษาไทย คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นในห้องเรียนขณะมีการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนด โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่จะเลยที่จะจัดกิจกรรมประกอบการสอนโดยอ้างว่า ทำให้เสียเวลาซักซำและสอนไม่ทัน นับว่าเป็นการเข้าใจผิดเพราะการจัดกิจกรรมนั้น เราจะมีจุดประสงค์ที่ ชัดเจนว่า จะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในด้านใด กิจกรรมทุกกิจกรรมจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้

กิจกรรมเป็นกระบวนการที่ต้องมีลำดับขั้นตอนเพื่อให้บรรลุ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ การจัดกิจกรรมจัดเป็นหัวใจของการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้สอนควรจะต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียนและความสามารถของผู้เรียนด้วย นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ผู้เรียนก็ควรได้รับโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง ได้เรียนรู้โดยการกระทำจึงจะทำให้เกิดทักษะ

เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ครูควรมีความเข้าใจในหลักการจัด กิจกรรมประกอบการสอนวิชาภาษาไทย ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่สนองจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดในคาบนั้นๆ
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง
3. เป็นกิจกรรมที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน
4. การทำกิจกรรมประเภทเกมที่มีกติกา ครูจะต้องชี้แจงกติกาให้นักเรียนเข้าใจชัดเจนก่อนจึงเริ่มทำกิจกรรมได้
5. ขณะทำกิจกรรม ครูควรฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง เพื่อป้องกันเสียงอะอะอีกทีก และความวุ่นวายในชั้นเรียน
6. กำหนดระยะเวลาในการทำกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาเรียน เช่น กิจกรรมที่ใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียน ไม่ควรนานเกิน 10 นาที
7. เมื่อการทำกิจกรรมสิ้นสุดลง ครูควรสรุปให้นักเรียนได้ทราบถึงประโยชน์ที่นักเรียนควรจะได้รับในการทำกิจกรรมนั้น

วิธีการจัดกิจกรรมประกอบการสอนวิชาภาษาไทย

สัจด์ อุทรานันท์ (2525 : 63-65) ได้เสนอวิธีการไว้ดังต่อไปนี้

ครูสามารถจัดกิจกรรมประกอบการสอนภาษาไทยได้ทุกขั้นตอนของการสอน ดังนี้

1. กิจกรรมเตรียมความพร้อม (การนำเข้าสู่บทเรียน) ควรเป็นกิจกรรมสั้นๆ ที่ใช้เวลาไม่มากนัก อย่างมากที่สุดไม่ควรเกิน 10 นาที เป็นกิจกรรมที่ใช้สร้างความสนใจของผู้เรียนให้หันมาสนใจกับบทเรียนที่กำลังเริ่มขึ้น กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนได้แก่

- 1.1 ให้ดูภาพแล้วสนทนาเกี่ยวกับภาพ
- 1.2 ร้องเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่จะสอน
- 1.3 ฟังการอ่านทำนองเสนาะ ขับเสภา
- 1.4 แสดงบทบาทสมมติ
- 1.5 ใช้สถานการณ์จำลอง
- 1.6 ทายปริศนาคำทาย
- 1.7 เล่าเรื่อง
- 1.8 เชิดหุ่น
- 1.9 ชมสไลด์ วีดิทัศน์

2. กิจกรรมระหว่างการค้าเนิการสอน (กิจกรรมชั้นสอน) เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียน และได้ฝึกทักษะทั้ง 4 ด้านด้วยกัน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน อาจฝึกทักษะใดทักษะหนึ่งหรือหลายทักษะ ปัจจุบันหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 เน้นให้นักเรียนทำงานเป็นกระบวนการ ดังนั้น บทเรียนใดที่มีลักษณะที่นักเรียนจะทำงานได้ต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานด้วยกระบวนการหรือทักษะกระบวนการ 9 ชั้น ครูต้องให้เวลานักเรียนในการทำกิจกรรมขณะดำเนินการสอนนี้นานกว่ากิจกรรมในชั้นอื่นๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่นักเรียนต้องทำด้วยกระบวนการหรือทักษะกระบวนการ นักเรียนอาจทำไม่เสร็จภายในคาบนั้น อาจต้องเอาไปทำต่อเป็นการบ้านหรือมาทำต่อในคาบต่อไป กิจกรรมขณะดำเนินการสอน เช่น

- 2.1 การอภิปราย
- 2.2 การแบ่งกลุ่มศึกษาค้นคว้า
- 2.3 การแต่งคำประพันธ์
- 2.4 การเขียนคำขวัญ
- 2.5 การเล่าประสบการณ์

- 2.6 การอ่านแล้วแยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น
- 2.7 การฝึกเป็นพิธีกร
- 2.8 การฟังและจับใจความสำคัญ
- 2.9 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง
- 2.10 การเขียนกรอกแบบฟอร์ม
- 2.11 การตีความจากเรื่องที่อ่าน
- 2.12 การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- 2.13 การพูดเล่าเรื่อง
- 2.14 การจดบันทึกข้อความจากเรื่องที่อ่าน
- 2.15 การเขียนจดหมายส่วนตัว

3. **กิจกรรมในการสรุปบทเรียน** เป็นกิจกรรมที่มุ่งช่วยให้นักเรียนรวบรวมความคิดที่เกี่ยวกับการเรียนในบทเรียนนั้นๆ ได้ เช่น

- 3.1 การจัดนิทรรศการ
- 3.2 การแสดงละคร
- 3.3 การเขียนบทละคร
- 3.4 การจัดวิพิธทัศนา
- 3.5 การจัดทัศนศึกษา
- 3.6 การเชิดหุ่น
- 3.7 การร้องเพลง
- 3.8 การโต้วาทีในหัวข้อต่างๆ
- 3.9 การทำสมุดรวบรวมสำนวนโวหารที่ไพเราะ
- 3.10 การแข่งขันสะกดคำยาก
- 3.11 การประกวดอ่านทำนองเสนาะ
- 3.12 การประกวดอ่านออกเสียงอย่างดีความ
- 3.13 การแสดงจินตลีลา

4. **กิจกรรมทบทวนบทเรียน** ครูส่วนใหญ่มักเกิดปัญหาว่า ไม่รู้จะทบทวนบทเรียนให้นักเรียนด้วยวิธีใด จึงมักใช้วิธีอธิบายซ้ำ และวิธีสรุปทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย อีกทั้งผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการทบทวนด้วย กิจกรรมที่นำมาใช้ทบทวน บทเรียนได้ผลดีคือ **กิจกรรมประเภท เกม**

“เกม” ซึ่งมีลักษณะของ “การเล่น” เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานและฝึกทักษะภาษาไทย หรือทำความเข้าใจบทเรียนไปพร้อมกัน นอกจากนั้นยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้จักคิด ตัดสินใจ และแสดงความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ เกมมักมีลักษณะของการแข่งขัน ผู้เรียนจึงเกิดการตื่นตัว และรู้สึกกระฉับกระเฉงที่จะให้บรรยากาศของห้องเรียนมีชีวิตชีวา

5. **กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย** อัจฉรา ชิวพันธ์ (2531 : 62, 78) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยไว้ดังต่อไปนี้

กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย เป็นกิจกรรมที่จัดนอกห้องเรียน นอกเวลาเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2532 กำหนดให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สัปดาห์ละ 1 คาบ เป็นกิจกรรมที่ไม่มีหน่วยกิต ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสมัครใจ ได้แก่ กิจกรรมชมรม การจัดนิทรรศการ การประกวด การศึกษานอกสถานที่ การจัดการแสดง

กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกเหนือไปจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ตามหลักสูตร ลักษณะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยอาจมุ่งให้นักเรียนได้รับประสบการณ์และความรู้เพิ่มเติมต่อเนื่องและสัมพันธ์กับเนื้อหาตามประสบการณ์และความรู้จากหลักสูตรบ้าง หรืออาจให้ความรู้ในส่วนต่างๆ ที่จะช่วยขยายความรู้รอบตัวแก่นักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนี้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะต้องเป็นกิจกรรมที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคะแนนการเรียนใดๆ ทั้งสิ้น และควรเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียน โดยที่สามารถจัดเสริมได้กับทุกกลุ่มประสบการณ์

สำหรับการเรียนการสอนภาษาไทยก็เช่นกัน การจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร นับว่ามีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะภาษาไทยนอกจากจะเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับใช้ในการสื่อสารแล้ว ภาษาไทยยังจัดอยู่ในกลุ่มทักษะซึ่งจะต้องมีการฝึกฝนจึงจะเกิดความชำนาญชำนาญสามารถนำไปใช้ได้คล่องแคล่ว ดังนั้น ในการเรียนการสอนภาษาไทยถ้าจะมุ่งเนื้อหาต่างๆ โดยเน้นแต่การเรียนตามหลักสูตรพอให้จบๆ ไป ย่อมไม่เป็นการพอเพียง เมื่อเป็นเช่นนี้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของการเรียนภาษาไทย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะนอกจากนักเรียนจะได้รับโอกาสในการฝึกฝนทักษะต่างๆ ทางภาษาไทยแล้ว นักเรียนยังจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและได้รับประสบการณ์ใน

ด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจจากบทเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ซึ่งผลดีในด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับจากการร่วมกิจกรรมจะทำให้เกิดผลดังนี้

1. ส่งเสริมทักษะทางภาษา
2. ปัญหากว้างขวาง
3. เสริมสร้างเจตคติ
4. ริเริ่มฉับไว
5. มั่นใจตนเอง

หลักการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1. โปรแกรมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรจะต้องมีครูที่รับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ คอยควบคุมอยู่ด้วยเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น

2. ครูที่เป็นผู้รับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องกำหนดนโยบายร่วมกันในการจัดกิจกรรมให้มีความประสมประสานกันกับกิจกรรมที่จัดขึ้นในหลักสูตรทั่วไป โดยจัดให้มีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน เช่น การจัดนิทรรศการหรือจัดทัศนศึกษาให้สอดคล้องกับเรื่องที่เรียนไป

3. กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นนี้ควรมีความมุ่งหมายเฉพาะเพื่อมุ่งส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับความรู้ และเป็นกิจกรรมที่เสริมกิจกรรมในหลักสูตรให้สมบูรณ์ขึ้น ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญที่นักเรียนจะนำไปใช้ในสังคม

4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรมีกำหนดเวลาที่แน่นอนโดยจัดโปรแกรมต่าง ๆ ไว้ในปฏิทินโรงเรียน ระบุถึงเวลาที่จะจัดตลอดจนบุคคลที่มีส่วนรับผิดชอบในการจัดให้ชัดเจน เพื่อจะได้ไม่เกิดความสับสนหรือความซับซ้อนในการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดความสะดวกคล่องแคล่วในการร่วมมือกันจากฝ่ายต่าง ๆ ได้มากขึ้น

5. กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้น ควรเป็นไปในลักษณะประหยัดเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและควรสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมด้วยความ สัมผัสใจมากกว่า การบังคับกะเกณฑ์ นอกจากนี้จะต้องคำนึงถึงความสมดุลย์กับกิจกรรมในหลักสูตรด้วย

6. กิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรจัดให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนและชุมชนด้วย เช่น ให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสได้รับชมการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนในการ

จัดกิจกรรมให้แก่นักเรียน ในด้านการติดต่อกับชุมชนทางโรงเรียนก็สามารถเผยแพร่ชื่อเสียง และผลงานต่อชุมชนโดยการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าชม กิจกรรมบางอย่างของนักเรียนบ้าง เชิญวิทยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนมาบรรยายบ้าง หรือนำนักเรียนไปทัศนศึกษาตาม สถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนบ้าง ฯลฯ

7. หลังจากจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไปแล้วควรมีการประเมินผล โดยมีการ ประเมินผลร่วมกับฝ่ายต่างๆ เช่น ครู ผู้บริหาร นักเรียนหรือบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจะ ได้นำผลมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

วิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ พวงเล็ก อุดระ (2529 : 156) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญที่ควรคำนึงถึงดังต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมภาษาไทย อาทิ ชมรมภาษาไทย ชมรมวรรณศิลป์ ฯลฯ ควร เป็นความคิดริเริ่มของนักเรียน เป็นความต้องการและความสนใจร่วมกันของนักเรียนที่ต้องการ ให้มีขึ้น

2. ครูภาษาไทย ควรมีบทบาทเป็นที่ปรึกษาของนักเรียน ไม่มีหน้าที่คิดแทน นักเรียนหรือเข้าไปดำเนินการเอง แต่จะจัดการให้นักเรียนได้เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการกันเอง จัดแบ่งหน้าที่กันเอง ปกครองดูแลกันเอง โดยทั่วไปที่ทำกัน คณะกรรมการที่มี หน้าที่ตำแหน่งสำคัญมักเป็นรุ่นพี่ๆ และมีรุ่นน้องร่วมทำงานด้วยเพื่อเรียนรู้งาน

3. ผู้บริหาร และโรงเรียน ควรสนับสนุนเรื่องงบประมาณ สถานที่ และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม

4. การจัดกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างแท้จริง มิใช่ กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อหวังผลประโยชน์อื่นหรือเพื่อสนองความต้องการของครูหรือผู้บริหาร

5. การจัดกิจกรรมแต่ครั้งควรกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน และควรให้สมาชิก ทุกคนได้ทราบวัตถุประสงค์อย่างทั่วถึงกัน

6. ครูและนักเรียนควรร่วมวางแผนการจัดกิจกรรม โดยมีนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ ครูเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำ กระตุ้นให้เกิดความคิดและช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา

7. ควรจัดกิจกรรมภาษาไทยในหลายๆ ลักษณะ เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความสามารถพิเศษของตนเองอย่างเต็มที่

8. ควรเป็นกิจกรรมที่สนองความต้องการของสมาชิกส่วนใหญ่

9. ควรมีระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติและการดำเนินการสมาชิกทุกคนมีหน้าที่ปฏิบัติตามข้อบังคับนั้น

10. การใช้จ่ายเงินในการจัดกิจกรรมควรวางแผน และกระทำอย่างรัดกุม มีคณะกรรมการรับผิดชอบจัดเก็บหลักฐานและเอกสารเกี่ยวกับการเงินอย่างถูกต้อง เรียบร้อย และทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีการชี้แจงรายรับรายจ่ายให้สมาชิกได้ทราบเป็นระยะๆ อย่างเปิดเผย

11. เข้าร่วมเป็นสมาชิกจะต้องกระทำด้วยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับ

12. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง

13. ควรจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอเป็นระยะๆ ตลอดทั้งปี มิใช่จัดๆ หยุดๆ ควรดำเนินไปตามแผนที่วางไว้ หากมีการเปลี่ยนแปลงจะต้องแจ้งให้สมาชิกทราบเหตุผลอย่างทั่วถึง

14. ควรมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเป็นระยะๆ โดยมีผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา คณะกรรมการ และสมาชิกได้ประเมินผลร่วมกัน เพื่อนำผลนั้นมาปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

ตัวอย่าง

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย อาจจัดได้ดังนี้

1. จัดทำหนังสือพิมพ์ประจำชั้น หรือ ประจำโรงเรียน
2. จัดประกวดการแต่งคำประพันธ์
3. จัดประกวดการอ่านทำนองเสนาะ
4. จัดอภิปราย หรือ โต้วาทิ
5. จัดรายการแสดงทางวิทยุ และโทรทัศน์
6. จัดนิทรรศการเนื่องในวันสำคัญต่างๆ ของกวีที่สำคัญ
7. จัดแสดงละครจากวรรณคดีที่เรียนโดยให้นักเรียนเป็นผู้แสดง
8. จัดทัศนศึกษาสถานที่ที่มีประวัติเกี่ยวข้องกับวรรณคดี
9. เชิญวิทยากรมาบรรยาย หรือ อภิปรายให้นักเรียนฟัง

10. จัดทำอุปกรณ์การสอน เช่น หุ่นกระบอก แล้วแสดงหุ่นกระบอกประกอบเนื้อเรื่องในวรรณคดี
- 11.พานักเรียนไปชมการแสดงละครโขน
12. จัดสวนในวรรณคดี
13. จัดรายการทนายปัญหาจากวรรณคดี
14. จัดตั้งชุมนุมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย เช่น ชุมนุมภาษาไทย และวัฒนธรรมไทย ชุมนุมโต้วาที เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม

การสอนภาษาไทย และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1. ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สอนกันเองบ้าง เพราะในบางครั้งผู้เรียนช่วยกันเองจะสามารถใช้ภาษา ถ้อยคำที่เข้าใจกันดี
2. พยายามให้ความรู้หรือข้อคิดเห็นแก่ผู้เรียนและสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์เรื่องต่างๆ ทั้งในด้านลบและด้านบวก
3. พยายามกระตุ้นหรือเร้าใจให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและกล้าแสดงออกหรือได้ร่วมกิจกรรมหลายๆ อย่างทั่วถึงทุกคน
4. อย่าสอนผู้เรียนเฉพาะเนื้อหาหรือเรื่องที่มีอยู่ในตำราเท่านั้น เพราะชีวิตคนเราไม่ได้เป็นไปตามตำราที่ว่าเสมอไป
5. อย่ามุ่งแต่จะให้ความรู้หรือเนื้อหาสาระแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ควรมุ่งให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทุกๆ ด้านให้ถูกต้อง
6. พยายามสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน จัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมให้ผู้เรียนได้ศึกษาเล่าเรียนด้วยตนเองอย่างมีความสุข และสนุกสนานที่จะเรียน
7. พยายามใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องทั้งการพูดและการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพูด ควรออกเสียงให้ถูกต้อง
8. จงเป็นผู้รู้ที่ดี (พหูสูต) แต่อย่าทำตัวรู้ดี บางอย่างไม่รู้ก็บอกว่าไม่รู้ อย่าเดาคำตอบไปอย่างผิดๆ

9. พยายามใช้วิธีการสอนแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้มากที่สุด และเน้นทักษะกระบวนการ

10. การสอนภาษาไทยควรใช้สื่อการเรียนการสอน หรือวัสดุอุปกรณ์ประกอบทุกครั้ง และควรใช้หลายๆ รูปแบบ

11. หลังจากการสอนเสร็จแล้ว ควรทำการวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ อย่าปล่อยทิ้งไว้จนจำพฤติกรรมต่างๆ ของผู้เรียนไม่ได้

บทสรุป

หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ควรยึดหลักดังต่อไปนี้

1. จัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรหรือบทเรียนนั้น
2. จัดอย่างมีลำดับขั้นตอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
3. ระยะเวลาในการจัดไม่ยาวจนเกินไป และควรจัดในรูปแบบทักษะสัมพันธ์
4. วัสดุอุปกรณ์ที่จัดควรหาง่ายและมีราคาถูก หาได้ง่ายในท้องถิ่นแต่ละแห่ง
5. พยายามให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม

ประเภทในการจัดกิจกรรม จะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. กิจกรรมประกอบการสอนวิชาภาษาไทย
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย

กิจกรรมประกอบการสอนวิชาภาษาไทย สามารถจัดได้ทุกระยะของการเรียน การสอน ตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นสอน ชั้นสรุปบทเรียน และขั้นทบทวนบทเรียน โดยครูผู้สอนควรเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับขั้นตอนการสอน

กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียน เพื่อช่วยเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น วิธีการจัด จัดได้หลากหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบที่จัดควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการจัดให้ชัดเจน และควรเป็นกิจกรรมที่สนองความต้องการของสมาชิกเป็นส่วนใหญ่

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะแยกประเภทของกิจกรรมการสอนภาษาไทยไว้ในลักษณะต่างๆ ก็เป็นเพียงเพื่อให้เห็นแนวทางในการจัดกิจกรรมได้ชัดเจนยิ่งขึ้นเท่านั้น แต่ในการปฏิบัติจริงนั้น ควรจะได้ผสมผสานลักษณะการจัดประเภทต่างๆ เข้าไว้ด้วยกันเพื่อให้ผลที่เกิดขึ้นบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

แบบฝึกหัด บทที่ 2

1. ในการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรหรือบทเรียนนั้นๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ในด้านใดบ้าง
2. หลักการในการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย ครูจะต้องมีหลักเกณฑ์ในการจัดอย่างไรบ้าง เพื่อไม่ให้กิจกรรมนั้นยากหรือง่ายจนเกินไป
3. ประเภทของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีกี่ประเภท แต่ละประเภทมีความแตกต่างกันอย่างไร จงอธิบาย
4. กิจกรรมการสอนทักษะมีแนวทางในการจัดกิจกรรมอย่างไร ทำไมครูจึงต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกอย่างทั่วถึง
5. กิจกรรมเสริมหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร จำเป็นหรือไม่ที่วิชาภาษาไทยจะต้องจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
6. จงกล่าวถึงหลักการในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยละเอียด
7. กิจกรรมเสริมหลักสูตร มีประโยชน์และผลเสียอย่างไรบ้าง ให้อธิบายเป็นข้อๆ มาโดยสังเขป

บรรณานุกรม (บทที่ 2)

- เชื้อ สารีมาน. วิชาครู ตอนที่ 1 หลักการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : องค์การคำคุณุสภา, 2513.
- ประดับ นิลพ้งงา. กิจกรรมร่วมหลักสูตร. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์แพร์พิทยา, 2524.
- พวงเล็ก อุดระ. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ. กิจกรรมเสริมหลักสูตร. กรุงเทพฯ ฯ : อักษรบัณฑิต, 2528.
- สัจด์ อุทรานันท์. กิจกรรมในกระบวนการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. วิธีสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : อักษรบัณฑิต, 2526.
- สมพร มั่นตะสูตร. การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2526.
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรย์. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- สุนทร โคตรบรรเทา. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ ฯ : วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. คู่มือการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- _____. ศาสตร์ของการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- Mckown, Harry C. *Extracurricular activities*. 3rd ed. New York : Macmillan, 1956.